

Model for en ø-konsulent-funktion

INDHOLD

Introduktion	2
Formål	3
Ø-konsulentens fokusområder, opgaver og varighed	3
Organisering.....	4
Økonomi.....	4
Tidsplan	4
Anbefalinger til en model for en ø-konsulentfunktion	5
Referencer.....	5

INTRODUKTION

De danske småøer oplever i disse år en øget tilstrømning af turister, mere medieomtale og en generel større interesse for at flytte til øerne. Den positive udvikling dækker dog over store geografiske forskelle, og tilsvarende meget forskellige udgangspunkter for øernes indsats for at tiltrække nye beboere og fastholde aktive helårssamfund.

Trods forskelle, har småøerne en lang række fælles bosætningsproblematikker og udfordringer, som de kæmper for at finde løsninger på hver især. LAG Småøerne og Sammenslutningen af Danske Småøer er gået i partnerskab om projektet "Nye naboer – mere ø-liv", for at skabe en platform hvor øerne i fællesskab kan udvikle nye løsninger og metoder til at arbejde mere målrettet og professionelt med bosætning, herunder en erhvervsindsats der kan generere jobs.

Som en del af projektet ønsker vi at udvikle en model (eller flere) for en ø-konsulentfunktion, der sammen med kommunen, øboerne og fx erhvervs- og turismeorganisationen(erne) i området, kan bane vejen for en målrettet og strategisk bosætningsindsats på småøerne. En indsats der er oplagt at tænke sammen med kommunens øvrige tiltag for udvikling af landdistrikterne, eller som et samarbejde der går på tværs af kommuner og øer.

Det er målet at modellen afprøves i et efterfølgende projektforløb i 1-2 kommuner med tilhørende småøer.

Idéen med en ø-konsulentfunktion er ikke ny. Projektet står på skuldrene af megen god viden og flotte resultater fra bl.a. Orø, Fur, Ærø og Bornholm. Disse indsatser er yderligere omtalt under *referencer*.

Dette dokument skal betragtes som en inspiration og en invitation til en efterfølgende dialog om hvordan en model for en ø-konsulentfunktion kan se ud i netop jeres kommune og på jeres ø – eller i et samarbejde mellem flere øer/kommuner.

Hvis I ønsker at høre mere om projektet, er I meget velkomne til at kontakte bosætningskonsulent Anja Bech Knudsen på tlf. 31 51 62 51 eller mail: anja@danske-smaaer.dk.

Dorthe Winther
Fmd. Sammenslutningen af Danske Småøer

Søren Noes
Fmd. LAG Småøerne

FORMÅL

Formålet med en ø-konsulent er at facilitere en målrettet og strategisk bosætningsindsats på de givne småøer - sammen med kommunen, øboerne og fx kommunens erhvervs- og turismeorganisation.

Ø-KONSULENTENS FOKUSOMRÅDER, OPGAVER OG VARIGHED

Ø-konsulentens hovedfokus er at fremme bosætningen. På småøerne er det tæt forbundet med hvilke muligheder der er for at pendle til job på fastlandet, eller få job på øen. Enten som selvstændig erhvervsdrivende, som ansat til at varetage lokale funktioner, eller ved at arbejde hjemmefra. Iværksætter og erhvervsudvikling, herunder turisme, vil derfor være helt oplagte fokusområder for de fleste småøer.

En anden og meget afgørende udfordring for bosætningen, er småøernes generelle mangel på boliger, og i særdeleshed lejeboliger.

Det er op til den enkelte kommune og øboerne, at vurdere hvilke fokusområder og opgaver som vil give størst effekt på bosætningen. Ligeledes kan det være nødvendigt at vurdere, om en ø-konsulentordning kan etableres for den enkelte småø, eller om den kun kan gennemføres hvis funktionen dækker flere øer og tænkes ind et bredere landdistriktsperspektiv, hvor et større geografisk område og flere borgere får glæde af servicen.

Holbæk Kommune, Holbæk Erhvervsforum og beboerne på Orø har allerede gjort sig nogle gode erfaringer med en ø-konsulentordning. I 2014-2016 var en ø-konsulent ansat i et meget ambitiøst forsøgsprojekt, der havde som hovedformål at styrke omsætningen hos de lokale erhvervs- og turismeaktører og øge øens besøgstal. Ligeledes var det et klart mål at øge indbyggertallet på Orø.

Projektets evalueringsrapport (se under *referencer*) viser nogle imponerende resultater, hvor både erhvervs- og turismeaktørernes omsætning og besøgstallet til øen steg markant.

Bosætningsindsatsen var ikke projektets hovedfokus, og målet om at øge indbyggertallet blev ikke nået i projektperioden. Det skyldes dels mangel på arbejdstimer til denne indsats, og dels en kort projektperiode. Ø-konsulent var ansat på 37 timer/uge i 2 år. I de efterfølgende år har der været en markant fremgang i beboertallet på Orø. Muligvis kan det være udtryk for en 'forsinket' effekt af projektet?

Fur, Bornholm og Ærø har igennem en del år arbejdet strategisk og fokuseret med bosætning. Fællesnævneren for deres succes er en velorganiseret og personlig tilflytterservice – enten delvis båret af frivillige kræfter (Fur) eller ved ansatte tilflytter-/bosætningskonsulenter.

Varighed – hvor lang en projektperiode?

På baggrund af erfaringerne fra ovennævnte øer, anbefales en projektperiode på 3 år, for at kunne vurdere effekten af indsatsen, samt skabe det nødvendige fundament for at indsatserne videreføres efter endt projektperiode. Når det handler om tilflytning, må der forventes en forsinkelse mellem indsatser og effekt – mange flytter ikke med kort varsel, men kan tage tilløb i 1-2 år.

Fuldtid eller halvtid?

Hvorvidt der skal være tale om en fuldtidsmedarbejder, delt medarbejder med andre jobfunktioner eller en helt anden løsning, vil afhænge af kommunen og samarbejdspartnerne. Orø og Bornholms imponerende resultater afspejler indsatsen fra konsulenter ansat på 37 timer/uge.

ORGANISERING

Hvad der er den mest optimale organisatoriske og fysiske placering af en ø-konsulent, afhænger af hvilke fokusområder og opgaver som kommunen/øboerne har valgt, og om ø-konsulenten skal dække flere øer – og evt. i et samspil mellem flere kommuner. Der vil være fordele og ulemper ved de fleste placeringer, uanset om det er i kommunens centraladministration, i en erhvervs- og turismeorganisation, eller i en organisation der er drevet af øboerne selv.

Det vigtige er, at ø-konsulenten har let adgang til sine samarbejdspartnere og den viden og kompetencer, som de besidder. Konsulentens fysiske tilstedeværelse på øen er afgørende for opbygningen af relationer og tillid til øboerne, og dermed en forudsætning for efterfølgende succesfulde samarbejder.

ØKONOMI

Den samlede lønramme til den projektansatte ø-konsulent, vil afhænge af kommunens og samarbejdspartnerens beslutning om projektstillingens opgaveomfang, timetal m.m.

Ud over den kommunale egenfinansiering, er der muligheder for at en medfinansiering kan skaffes via eksterne midler, herunder støtte fra LAG Småøerne. Ligeledes vil den nationale Landdistriktspuljes Ø-støtte være et oplagt sted at søge medfinansiering.

TIDSPLAN

I projektet "Nye naboer – mere ø-liv" vil udviklingen af en (eller flere) modeller for en ø-konsulentfunktion, forløbe efter følgende tidsplan:

Indledende dialog med øer og kommuner:	Marts – maj 2019
Opfølgende møder med interesserede kommuner og øer:	April/Maj – dec. 2019
Model(ler) for ø-konsulent i x antal kommuner færdiggøres:	Jan. – feb. 2020

I februar 2020 afrunder vi den del af projektet "Nye naboer – mere ø-liv", som omhandler udvikling af en model for en ø-konsulentfunktion.

Derefter vil det være op til de pågældende kommuner sammen med øerne at realisere deres model i et efterfølgende forsøgsprojekt.

Sammenslutningen af Danske Småøer og LAG Småøerne vil naturligvis være behjælpelig med råd og vejledning, hvis dette ønskes.

ANBEFALINGER TIL EN MODEL FOR EN Ø-KONSULENTFUNKTION

På baggrund af den viden som er tilvejebragt i forbindelse med projektet "Nye naboer – mere ø-liv", gives følgende anbefalinger til en ø-konsulentfunktion:

- Tænk bosætningsindsatsen sammen med iværksætter og erhvervsudvikling, herunder turisme.
- Overvej om stillingen skal omfatte en egentlig tilflytterservice for hele husstanden – i så fald tænk 360° (job, bolig, skole, fritid, etc.), personlig og håndholdt service.
- Overvej om stillingen skal omfatte flere øer, og hvilke samarbejdspartnere der skal i spil, når de organisatoriske og økonomiske rammer skal fastlægges.
- Den organisatorisk og fysiske placering af ø-konsulent skal sikre let adgang til samarbejdspartnere med viden og kompetencer, der kan supplere ø-konsulenten.
- Den fysiske placering skal sikre at ø-konsulenten er synlig og tilgængelig for øboerne og øens erhvervsdrivende
- Ø-konsulentfunktionen kræver en strategisk, personlig og håndholdt indsats
- Afstem mål og ambitioner med stillingens timetal og projektperiode. Et 3-årigt projektforsløb anbefales.
- Afsøg muligheder for ekstern medfinansiering (fx LAG-midler og Ø-støtte)
- Samarbejdsaftale med klare kommandoveje og opgave-/ansvarsfordeling, samt tydelig prioritering af opgaver og indsatsområder.
- Skab politisk og administrativt ejerskab og forankring i kommunen
- Få sikret ressourcer og kompetencer til at drive indsatserne videre når projektforsløbet er slut.

REFERENCER

Ø-konsulent på Orø (2014-2016):

https://dagsordner.holbaek.dk/committee_90361/agenda_268678/documents/3572baba-a800-4623-a2a1-2f92fb8dac37.pdf

<https://heforum.dk/presse/nyheder-pressemeddelelser/turister-og-tilflyttere-stroemmer-til-oroe>

"Flyt til Fur" og projektet "KEFUR"

(Kreativt entreprenørskab på Fur - bosætning, iværksætter og erhvervsudvikling)

<http://flyttilfur.dk/>

<http://flyttilfur.dk/arkiver/438>

Bornholm – tilflytterservice:

<http://xn--nstestopbornholm-uob.dk/>

Ærø – bosætningsmedarbejder:

<https://www.aeroekommune.dk/borger/flyt-til-aeroe/bosaetningsmedarbejder-paa-aeroe>